

ved iværksættelse af fredsbevarende operationer.

Den sovjetiske repræsentant fandt ikke anledning til at være optimistisk med hensyn til mulighederne for en fremskyndelse af drøftelserne i 18-magts nedrustningsudvalget. Han henviste til en række indrømmelser, som den sovjetiske delegation under drøftelserne om de to nedrustningsplaners forskellige faser havde givet, og som havde bragt enkelte uoverensstemmelser af vejen, men vendte sig mod kredse i Vesten, som han mente var imod nedrustning, og han omtalte særligt de „farlige planer“ om en multinational NATO atomstyrke. Han foreslog som foranstaltninger til at mindske spændingen påny afsluttelse af en ikke-angrebspagt mellem NATO-landene og Warszawa-pagtens lande. Sovjetunionen var rede til at slutte aftaler om atomfrie zoner, og han henviste endvidere til de sovjetiske forslag fra november 1958 om overenskomster om forhindring af overraskelsesangreb, om reduktion af de militære budgetter og udenlandske garnisoner i Europa. Endelig henviste han til det sovjetiske forslag om et topmøde af de ledende statsmænd fra de lande, som er medlemmer af 18-magts nedrustningsudvalget.

Den britiske repræsentant forklarede indgående problemet med verifikation, som var fundamentalt for gennemførelsen af nedrustningen. Sagen havde to sider. Der var i princippet almindelig enighed om at konstatere faktisk stedfunden ødelæggelse af rustninger og hjemsendelse af væbnede styrker, men der var ikke opnået nogen enighed med hensyn til konstatering af størrelsen af det krigspotential, som derefter blev tilbage. De vestlige lande havde forsikret, at de ikke ville anmode om mere end det nødvendige, men Sovjetunionen afviste stadig vestlige forslag og havde hidtil ikke fremsat alternative forslag.

Et oprindeligt af de 8 neutrale medlemmer af 18-magts nedrustningsudvalget udarbejdet resolutionsforslag om den almindelige og fuldstændige nedrustning blev fremlagt i udvalget af den nigerianske repræsentant og havde efter at være ændret på visse punkter i alt 49 sponsorer. Hovedindholdet i dette forslag var at anbefale nedrustningsudvalget i Genève at fortsætte be-

stræbelserne på at nå til enighed om den fuldstændige og almindelige nedrustning under effektiv kontrol og i overensstemmelse med de principper for nedrustningsforhandlingerne, som er nedfældet i den amerikansk-sovjetiske fælleserklæring af 1961. Udkastet anbefalede samtidig udvalget i Genève at beskæftige sig med visse begrænsede nedrustningsforanstaltninger, hvoriblandt særskilt fremhævedes vigtigheden af at nå til enighed om forholdsregler til forhindring af krig ved fejltagelse eller ved overraskelsesangreb samt om forholdsregler til forhindring af en yderligere udbredelse af atomvåben. Endelig indeholdt udkastet en paragraf, der udtalte anerkendelse af de modifikationer, hver af parterne havde foretaget i de oprindelige forslag med henblik på at imødekomme synspunkter og ønsker fra anden side.

Dette udkast var i enhver henseende acceptabelt for de vestlige lande, men kort tid efter dets fremlæggelse viste det sig, at Sovjetunionen ønskede at fremsætte visse ændringsforslag. Disse forslag gik ud på at slette anerkendelsen af parternes gensidige imødekommenhed — en anerkendelse, som vestmagterne efter Sovjetunionens opfattelse ikke var berettiget til — at slette henvisningen til fælleserklæringen af 1961, og endelig at udelade afsnittet om de begrænsede nedrustningsforanstaltninger. Sovjetunionen valgte at fremføre sine synspunkter underhånden, således at der uden for udvalgets offentlige drøftelser blev givet lejlighed til at finde frem til en fælles tekst. Under disse drøftelser imødekom de oprindelige forslagsstillere to af de tre sovjetiske ændringsforslag, men nægtede at acceptere ønsket om at slette henvisningen til fælleserklæringen. Den uforpligtede verden fandt, at det ville være meget uheldigt ved en slettelse af denne henvisning at skabe tvivl om denne fælleserklærings fortsatte gyldighed og afgørende betydning. Efter nogle dages overvejelse bøjede Sovjetunionen sig for de oprindelige sponsorlandes faste holdning på dette punkt.

Nigerias repræsentant redegjorde i en bemærkelsesværdig tale for de diskussioner den oprindelige sponsorgruppe havde ført dels med Sovjetunionen dels med De forenede Stater. I denne tale udtrykte Nigerias